

איסמעיליה

תמסח
אגם

טסה

קהיר

האגם הקדול
האגם הקדול

פאיד

צבא

גבל עויבד

קהיר

בתחנת

עתקה

עדביה

אחי הלוחמים |

המלחמה האחרונה היתה לכולנו מבחן עליון, מבחן לאומי ומבחן אישי. נקראנו לעמוד בפרץ מול עוצמה אימתנית בלא התראה מספקת בלא הכנות מספיקות. היתה זו מלחמת קיום לא פחות מהקודמות לה, אף שלא לחמנו במתחת רפיה. בקלקיליה ובטבריה — כי אין לנו קיום בארץ תזאת ללא הכרעה בשדה הקרב אשר נכפה עלינו.

באמונה גדולה ביכולתנו, בדבקות והקרבה עזומה לחמנו את המלחמה הזו וניצחנו בה. אני נזכר עכשיו בחריקת השיניים, במבטים הנוקבים של עיניים אדומות מאבק וחוסר שינה, בדריכות מורטת העצבים, בקולכם החורק בטלחה ובשקט עמוק דרך מכשירי הקשר, בברק הדמעות על לחיינו ברמעים של שמחה ומשבר, בצילן של חוויות הקרב הארוך הזה, אני נזכר ומעריך את כולכם. עברנו יחד חוויה שלא נשכח, לחמנו יחד כדי שנמשיך להתקיים ואולי כדי שיותר לא נלחם.

שכלנו חברים במלחמה הזו. רבים ספגו את רסיסי הפלדה הלוחטת לתוך גופם כמו לשמור עלינו, כמו למנוע שתסמוג אותם מולדתם. ואין לנו פילים לנחם אשה או אב ואם ורק לחשוב שהם שפרו עלינו ושפרו גם עליהם.

עוד אין שלום אצלנו, עוד רכבות תחמושת נחפזות בקצב מעומעם גם באויר וגם ביב. המלחמה הזו למדה אותנו לקח על „שלום" שבא לפני חוסן. וכשנמריח את יונת השלום נמריח גם את כל האשליות ובדאי המעם כבר נבין שהשלום שלנו נסקל במאגניים לא שקולות. נבין שהשלום שלנו איננו כמו כל שלום רגיל, שלנו במדינה הזו השלום הוא מין תפילה של „לו יחי" ואילו המצבה על קבר אחינו וועקת „בדעיך חי" |

שא"ל חגי כהן

מפקד הנדוד

סיפור מלחמת הגדוד

1. התארגנות ויציאה לקרב

הגדוד הוקם כחודשיים לפני המלחמה, על בסיס צוותי הצנטריונים מהמחוזים האחרונים שהשתחררו משרותם הסדיר. היו בגדוד 3 פלוגות טנקים: פלוגת גוטמן, פלוגת דורון ופלוגת דודו, ופלוגת זחלמים של קנון. אימון הקסמה נערך באזור צאלים בתחילת אוגוסט 73, ובו נבשלו לראשונה יחידות הגדוד.

במסגרת רשתות הקריאה והסיסמאות ברדיו, התכנסו מפקדי הגדוד וחיליו בשבת יום הכפורים. החל משעות אחר הצהריים ועד לשעות הערב והלילה. התברר שהגדוד לא עולה על הטנקים שלו, אלא מקבל טנקים ממקורות אחרים. כמו כן הסתבר שהגדוד יורד להלחם בחזית הדרום, במקום לעלות לרמה, כפי שתוכנן.

חלוץ נשלח בשבת, בשעה 6 בערב, על מנת לבדוק את הטנקים שהגדוד עתיד לקבל ולדווח על חוסרים ותקלות. בשעה 8 בלילה, קיבל המג"ד מן הסמג"ד, דו"ח ראשון על חוסרים וכמו כן שהטנקים נמצאים במצב נרוע מבחינה טכנית, ואינם מאורגנים.

הצוותים, מאורגנים במסגרות פלוגתיות, ירדו באוטובוסים לדרום, כדי להכשיר את הטנקים, לחמשם ולזוודם. הכנת הטנקים נמשכה במשך כל יום ראשון. התברר שפלוגה אחת צריכה לרדת על שרשראות לשבטה, להצטרף לגדוד אמנון, ומשם על שרשראות לרפידים. שאר הגדוד נע, החל משעה 7 בבוקר, על 20 מובילים לרפידים.

אור ליום שני, נפגש המג"ד עם המח"ט ברפידים. לא היו כל ידיעות על מצב הקרבות. המג"ד קיבל פקודה לבלום, כי 2 ק"מ מזרחית לטסה, וחוא נע עם פלוגת דורון לתפיסת עמדות בלימה בכיוון מערב. בהמשך, הצטרפה פלוגת גוטמן אל הכוח, כאשר פלוגת דודו ממשיכה עם גדוד

אמנון, שהיה ערוך דרומית לכוח שלנו. אחר זמן קצר נתקבלה הוראה לנוע דרומה ולהערך מדרום לציר הניידי, כדי לקדם אפשרות של פריצת טנקים מצריים מזרחה. התנועה דרומה בוצעה בשטח חולי, עם דיונות, ועם בעיות עבירות רציניות. בשלב זה שבה לנדוד פלוגת דודו. בשעות הצהריות המאוחרות התקבלה פקודה לנוע לעבר צומת ציר הניידי — כביש החת"ם, במגמת סריקה מערבה. הידיעות היו שכוחות שלנו מנהלים קרבות במקום, ומתכים לתגבורת שלנו. ממ"פ הפטונים שהיה בשטח, נודע על כ-15 טנקי אויב באזור שממערב לצומת. אחר סריקה לאורך ציר הניידי, מדרום ומצפון, נערך הנדוד לאבטחה מקומית על הרכסים שממערב לצומת.

2. קרב הבלימה בפיתחת הג'ידי

ב-9 לאוקטובר, עם שחר, נערך הנדוד בעמדות שממערב לצומת. משני צדדיו של ציר הניידי, ממערב, בטווחים של 3 ק"מ ומעלה, היו ערוכים כלי רכב רבים של האויב, וביניהם טנקים. התפתחו חילופי אש בטווחים הרחוקים, כשאין הצלחה מרובה בפגיעות. לקראת צהרי היום, קיבל המג"ד את הפיקוד על הניזרה, כשהמח"ט נע דרומה עם גדוד אמנון. האויב היה ערוך בבקעה רחבה מדרום וממערב לכוחותינו. זוהו למעלה מ-50 טנקים וכוחות חיל'רגלים בכמות גדולה. רכוזי רכב גדולים היו באזורי הנשרים על התעלה ועל חוף האגם הסר. בשעות הצהריות הגיע בירו, שהחליף את המח"ט וקרא למג"ד אליו לתדרוך. המג"ד נתן דו"ח על מצב כוחותינו ומצב האויב, וקיבל פקודה לנסות לקצר טווח, עליידי לחץ בכל הכיוונים ובשיפור עמדות לפנים.

הפלוגת החלו בירי ובקידום הטנקים, כשפלוגת נוטמן מצפון היתה צריכה להאחז בפאתי המחנה הפולני, פלוגת דורון ומחלקה מפלוגת נוטמן שיפרו מגמה קדימה בחזית. ואילו פלוגת דודו יצרה לחץ ממזרח ומדרום, מיד בתחילת ההתקדמות נפגעו שני טנקים שלנו. הטנק של עופר לנס התמוצץ על כל צוותו, הטנק של דודו נפגע עליידי טיל והוא נהרג בו במקום. בהמשך הלחימה נפגע טנק שלישי, שהגיע עם פלוגת נוטמן עד הבתים הצפוניים של המחנה הפולני, צוות הטנק נחלץ לאחור, כשהוא נוטש את הטנק, מלבד שאול אמיר, הטען קשר, שנשאר בטנק. כשאין אפשרות לחלץ אותו עקב אש תופת שירדה על המקום.

המג"ד נתן פקודת החלצות, אחר שפרגע ההתקלות נפתחה על הכוחות המתקדמים אש יעילה ביותר של טנקים וטילים. ההחלצות בוצעה במסגרת הפלוגות, כאשר בשלב ראשון נתפסו עמדות בקמלי קרקע שולטים, ובהמשך מבצעים החלצות לאחור לעמדות ראשוניות. הטנקים הפנועים

נשארו בשטח נחות, מבלי שאפשר יהיה לחלץ אותם. לקראת ערב נראתה תנועה של טנקי אויב רבים שהצטרפו מדרום לאזור פיתחת הנייד, כמו כן אותרה תחילת התארגנות של האויב במחנה הפולני. לקראת חשכה ירדו מספר מטוסים שלנו על ריכוזי טנקים בעורף האויב. היתה הערכה שהאויב נערך בשטח לקראת התקפה והבקעה מזרחה. לרשות הגדוד עמדו בשלב זה כ-25 טנקים, כשבגעות מאחוריו ערוכה יחידת שרמנים. לקראת חשכה ירו המצרים אש ארטילרית מדויקת מאד ובמטחים כבדים, ורעש גדול של טנקים נשמע לרוחב הפיתחת. המשך הלילה עבר בשקט, כאשר דריכות האנשים מירבית. ה-10 עד 12 לאוקטובר היו ימי שגרה, בהם הופעלה בעיקר אש ארטילרית, כאשר הטנקים מונעים תנועת אויב בשטח, עלידי ירי בכיוון יסיר על מטרות עד טווח 3.5 ק"מ. כמו כן בוצעו 2 סיורי טנקים בעורף האויב, מצפון ומזרח, בסיורים אלה ירו הטנקים מן האגף על טנקי האויב וכן על ריכוזי חי"ר ומתקנים. ב-13 לאוקטובר בוצעה התקפת אויב במטח לפרוץ מזרחה. ההתקפה בוצעה במספר גלים, כשבתחילה התקדם חי"ר רגלי, אחר-כך חי"ר בנגמשים ולבסוף טנקים ונגמשים בשני גלים. הכליטה נמשכה מסעות הבוקר עד הצהריים, כאשר במקביל לכליטה בחזית, חודרת פלוגת נוטמן מצפון מזרח ומשמידה מן האגף את הכוחות המוצבים מזרחה. באותו קרב השמיד הגדוד כ-30 טנקי אויב וכ-25 כלי רכב אחרים. מספר טנקים נפגעו, ברובם מטילים, כמו כן היו נפגעים טארטילריות, ביניהם נוטמן. פינוי הנפגעים בוצע עלידי טנקים לצומת, ומשם בחל"מים לאחור. במהלך הקרב אורגנו זחל"מים עם תחמושת ותוך כדי נהול האש, הוצאו טנקים בודדים לצורך מילוי מחדש.

ב-15 לאוקטובר, 16.30 אחה"צ, נמש המני"ד עם המח"ט וקיבל פקודה ליצור מנע עם המחנה הפולני מצפון, ובמידת האפשר לכבוש אותו. שעת השין נקבעה ל-151700. בשעת השין היה הגדוד ערוך להתקפה וניתנה פקודת תנוחה. פלוגת עמירם, שסומחה לגדוד, תפסה עמדות מצפון למחנה הפולני ויצרה מנע אש עם האויב. פלוגת גדי (שהחליף את נוטמן) ופלוגת דורון עם המני"ד, נעו באיטיות ונערכו לתקיפת המחנה מצפון. פלוגת עמירם השמידה במנע ראשון שלושה טנקים. טנק אחד נפגע. פלוגת גדי ודורון יצרו מנע עם כוח טנקים של האויב. שהיה ערוך מסערב להם. כאשר התחיל לרדת חושך, נתקבלה פקודה מהמח"ט לנתק מנע, הניתוק בוצע בשלבים, כאשר המני"ד ופלוגת גדי יוצאים אחרונים כמסטר עורמי. לאחר שוידאו כי השטח פונה, מאוחר יותר הסתבר שפעולת התקיפה היתה למטרת הסחה לצליחת התעלה עלידי כוחותינו מצפון לאגם הסר.

ב־17 לאוקטובר, מוקדם בבוקר, נראתה תכונה בארמיה ה־3, ואותרה תנועת כוחות צפונה, על הציר שעל חוף האגם המר. הנדוד נערך מיד לבלימת התקפה אפשרית על כוחותינו מצפון וממערב. כוח האויב, שמנה גדוד טנקים, היה מיועד לתקוף את ראש הנשר שניבנה מצפון לאגם. הנדוד קיבל את משימת החסימה מצפון וממזרח, בעוד גדוד משה בולם מדרום לציר הגידי.

פלוגת פרידמן (שהחליף את דודו), נעה מהר צפונה על הכביש, כאשר היא תופסת עמדות ממערב לציר ויוצרת מגע עם האויב שנע צפונה. המג"ד עם פלוגת דורון, נעו מערבה ותפסו את הרכס השולט על ציר ההתקדמות של האויב ממזרח. בעמדות אלו התחילו הטנקים „להדליק” את הכלים הראשונים שהצליחו לנוע צפונה. עיקר כוח האויב נעצר על ידי פלוגת גדי. בשטח ההשמדה הזה נדלקן מיד ארבעה טנקי אויב, כאשר יתרת הטנקים שוברים מערבה וחלקם חומקים צפונה לאורך חוף האגם. זהו כעשרה טנקים שהמשיכו לנוע צפונה על הציר. הייר של האויב התקדם לתקיפת הטנקים שהיו בעמדות. הספיקה תגובה של ארטילריה ומקלעים כדי לשבור את נסיון ההתקפה.

ב־18 לאוקטובר נראתה שוב תנועת כוחות האויב שניסו לעלות צפונה, אולם תגובה מהירה לחסימת המעבר בתכנית דומה לזו שחיתה ביום הקודם, עצרה את האויב המתקדם. בשעות הצהריים נתקבלה פקודה לנוע על ציר החזית צפונה. בוצעו הילופי מחטי"ם, כאשר פינקו מקבל פיקוד על החטיבה. עם פקודת התנועה צפונה, נודע שהנדוד מיועד לצלוח את התעלה. לא היו ידיעות נוספות על מצב האויב ועל מצב התקדמות כוחותינו.

3. צליחה והרחבת ראש הגשר

צליחת התעלה בוצעה ביום ו', ה־19 לחודש, עם שחר, כשהטנקים עוברים על גבי גשרים, ואליהם טצורפת פלוגת הנמש"ים של ג'אנט, הפקודה היתה להעריך מעבר לתעלה בשדה התעופה דור־סואר ולחפש מעבר לכוחות על תעלת המים המתוקים. מכאן היה על הנדוד להסתער ולכבוש את המחנה הצבאי הנדול של אבר־סולטאן. מחלקת נמש"ים מצאה מעבר נוח והנדוד התקדם דרך מחנות אבר־סולטאן לכיבוש המתחמים שבצומת הכביש לקהיר וכביש איסמעליה־סאיד. כ־5 ק"מ צפונה לצומת, הוחל בהערכות לקראת ההסתערות. גדוד משה נערך בחיפוי ממזרח, בעוד הפלוגות נערכות להתקפה על הצומת מצפון. לאחר המתנה של שעה לסיוע אוירי, תוך כדי ירי על משאיות ונמש"ים שהיו ביעד, החלה ההסתערות. הצומת נכבשה כמעט ללא התנגדות וללא סיוע אוירי. נראה שהמתנה

הארוכה לפני ההסתערות, איפשרה לחלק גדול מכוחות האויב לברוח דרומה. בצומת היו כמה עשרות חיילים וכמה טנקים נטושים בעמדות שלא נמגעו כמעט. בהסתערות השתתפו הנגמ"שים, שהיו פרוסים בין הטנקים, כשבגמר הכיבוש הם מבצעים סריקה לאחור ומטחרים את התעלות והבונקרים הרבים שהיו ביעד. לקראת חשיכה נתקבלה פקודה לנוע על הציר כ-10 ק"מ מערבה, ולהערך לחניון לילה באזור הצומת.

בבוקר ה-20 לאוקטובר נערך הגדוד מצפון לכביש דוריסואר—קהיר, כשהטנקים בעמדות בלימה לקראת אפשרות של פריצת האויב ממערב לאזור ראש הנשר. במשך היום הצטיידו הטנקים גם בדלק ותחמושת והוכנו להמשך הלחימה. בשעה 17.00 ניתנה פקודה לנוע דרומה לאזור גיבל אום כתיב, כשכל החטיבה ערוכה באותו לילה בחניון חטיבתי מצפון לרכסים.

ב-21 לאוקטובר נוצר מגע עם כוח שריון, שהיה מדרום לכוחותינו, כשגדוד משה ופלוגת גדי מחליפים אש עם האויב. לקראת צהרים ניתנה פקודה לכבוש את השטח ששלט על הציר לגיבל אום כתיב מכיוון מערב — ההתקפה בוצעה בשיטה הבאה: פלוגת גדי המשיכה ליצור מגע עם האויב מדרום לציר, פלוגת דורון במרכז, נעה בפריסה רחבה צפונה ומערבה ותפסה עמדות לכיוון המתחם במערב ודרום כאבטחת אנף. פלוגת פרידמן, עם המג"ד, כשבעקבותיהם פלוגת ג'נס, הסתערו על שני בסיסי טילים שמצפון ליעד ומשם במנמה דרומה, כדי ליצור לחץ אנפי על האויב במתחם. בסיסי הטילים נטשו זמן קצר לפני כיבושם ועל הכוחות המסתערים ניתנה אש ארטילרית כבדה ברגע שהגיעו אליהם. התחיל לרדת חושך והכוחות ניתקו מגע.

ב-22 באוקטובר הוחל בתנועה דרומה, דרך רכסי גיבל גניפה. אל הכביש המקביל מצפון לכביש סואץ—קהיר. הטנקים הגיעו לכביש בשעה 9 בבוקר, כשמדרום לכביש כוחות שלנו שנימצאו במגע עם האויב. צמוד לכביש מדרום היה מתחם ובו בית-חולים שהיה ממוקם בשטח הררי. ב-10.30 ניתנה פקודה לכבוש את בית החולים ולנוע מערבה. כיבוש בית החולים בוצע עלידי הצבת חימוי של פלוגת פרידמן מכיוון הכביש לדרום, אבטחת האנף המערבי, מצפון לציר, עלידי פלוגת דורון, ועליה בשדרה, באנף שמאל, עלידי פלוגת גדי. לאחר שפלוגת גדי הגיעה לשטח שולט ופתחה באש על הבונקרים ביעד, התחילה פלוגת פרידמן להכנס בציר המרכזי ולטהר את הבונקרים בסיוע פלוגת ג'נס. הגדוד המשיך להתקדם מערבה תוך כדי טהור מוצבי החי"ר ממערב לבית החולים. אחרי כיבוש כל המתחם נערכו הפלוגות בעמדות בלימה לכיוון מערב. בשלב זה נמצע דורון מפגיעת סיל בטנק ופונה לאחור. בשעה 17.00 לערך, החליף הגדוד עמדות עם גדוד משה ונתקבלה פקודה לנוע מזרחה על ציר הכביש עד

כביש פאיד—סואץ. התנועה על חציר מזרחה התחילה עם דמדומים. תוך כדי התקדמות מזרחה נפתחה על הסנקים הראשונים אש סנקים וני"ט מטוחים קצרים מדרום. הסנקים שברו מיד לעבר סוללת עפר שהיתה לאורך הכביש ופתחו באש לעבר סנקי האויב. מיד בדקות הראשונות נדלקו שני סנקים שלהם. פלוגת נדי, שנעה ראשונה, יצרה מגע בחזית ואילו פלוגת פרידמן פרצה מערבה כדי ליצור לחץ על אנפי האויב. פלוגת פרידמן השמידה מיד שני סנקים נוספים. המשך הירי בוצע לאור מצות תאורה 81 ט"ט. לא נראו יותר סנקי אויב. שניתקו כנראה מגע בחסות החשיכה. בשעה זו הניעה ידיעה על כוח שלנו. שנמצא באמצע השטח מדרום לבית החולים, וקורא לעזרה. פלוגת פרידמן יצאה עם המישה סנקים לעזרת הכוח. התקוע. במקום נמצאו שני סנקים בלתי כשירים ושני מכונאים שהיו עם הסנקים. הפלוגה מינתה את האנשים, כאשר הסנקים נשארים בשטח. התנועה מזרחה בוטלה וחניון לילה בוצע באותו מקום. הפסקת אש היתה צריכה להכנס לתוקפה ביום זה, אך היא לא קוימה.

4. המשך התקדמות וניצול הצלחה

ב־23 לאוקטובר בבוקר, בהתאם לפקודות מתאימות, נע הנדוד לתפיסת שטחים שולטים מדרום לבית החולים. שני בסיסי הטילים במקום נתפשו על־ידי כוחות הסנקים והנגמ"שים. פלוגת פרידמן, שנשלחה דרומה יותר, נתקלה בכוח חי"ר, שהיה ערוך בבסיס הטילים, ופתח עליה באש מטוחים קצרים בבזוקות ומקלעים. הכוח נחלץ ודווח על מגע. מיד הגיע למקום המג"ד עם פלוגת נדי, כשהסנקים של פרידמן נחלצים ובמקביל נערכים להתקפה. תוך הנחתה ארטילרית מסיבית על בסיס הטילים, פצחו הסנקים את הבונקרים שבאגף. אחר לכבוש בסיס הטילים, המשיך הנדוד בתנועה דרומה עם פלוגת נדי ופרידמן, כששאר הסנקים נערכים באזור הכביש בעמדות לכיון מערב מזרח ודרום. הסתבר שפלוגה מכוח אחר נמצאת בשטח נחות. קרוב לכביש סואץ־קהיר, וכוחות הנדוד קרובים למקום. הפלוגה חולצה, תחת מיסוד עשן וזרחן, אל הרכס שמדרום לציר. באותו זמן נתקבלה פקודה לארגן את הנדוד לתנועה מזרחה ולהשאיר את הסנקים שחולצו במקום. מאותו זמן הוסף הנדוד להיות כוח־אוגדתי ומצטרף להתקפה על חוות הדלק שליד כביש סואץ—קהיר. אחר תדלוק וחימוש הסנקים מחדש, החל הנדוד בתנועה מהירה לכיוון נקודת ההערכות שעל כביש פאיד—סואץ. את הפקודה להתקפה קיבל המג"ד תוך כדי תנועה, כשמשימת הנדוד לכבוש מתחם ובסיס טילים שהיו מדרום—מזרח לציר פאיד—סואץ ולהגיע לבסוף לציר סואץ—קהיר. עם רדת החשיכה נוצר מגע עם האויב, שפתח באש מטוחים קצרים. התנועה לכיוון דרום נמשכה,

ושאר הכוח המשיך דרומה באגוף. כשנפסקה האש בגיזרת פלוגת פרידמן, כשפלוגת פרידמן שומרת מגע עם האויב ומדליקה כמה מדורות בשטח היא הצטרפה לתנועת הנדוד. התנועה דרומה היתה קשה מאוד כשהלילה חשוך והשטח חמור ומעורף. הטנקים נעו בשדרות מקבילות. כשכל כמה טאות מטרים עוצרים ובודקים את תא השטח הבא.

בהמשך, עלו הטנקים על כביש סואץ—קהיר ונעו במהירות לכיוון סואץ. התנועה בלילה על הציר נעשתה באורות מלאים, כשהכוח פונה דרומה לכיוון עדבייה ומתמקם לחניון לילה באזור זה. ב־24 באוקטובר בבוקר נתקבלה פקודה לסרוק ולטהר את נמל עדבייה. שתי סירות משמר שניסו להמלט, נפגעו עלידי הטנקים וטובעו.

לפני הצהריים נתקבלה פקודה לכבוש את הסתעפות הכבישים, סואץ—

קהיר—כביש פאיד. כיבוש הצומת נעשה עלידי לחץ מקביל בשני מאמצים, כשפלוגה אחת מדרום לכביש סואץ—קהיר בעמדות לכיוון צפון מערב ושתי פלוגות בחזית, מצפון לכביש. בלילה נעו הטנקים על הכביש מערבה, כשהמטרה להתמקם בואדי אל ג'רה („נבעת הנבינות“), לחניון לילה. כתוצאה מטעות, נכנסו הכוחות שנעו ראשונים על הכביש, למתחם מצרי ששלט על הכביש. הכוח נסוג לאחור והתארגן באזור הוואדי. הטנקים האחרונים הגיעו לחניון לקראת השעות המאוחרות של הלילה. במקום זה, ליד הק"מ ה־101 של כביש סואץ־קהיר, הוחל בניסוס קו הגבול החדש עליפי הסכם הפסקת האש.

מפת מהלכי הקרבות

- ציקרא:**
- 8/10 - מעגת סדוקה לקראת כנע
 - 9-10/10 - קרקות, תבליעה
 - 10-22/10 - צליתה, והרחבת ראש הגשר
 - 22-24/10 - ניפול התפלתח

400

פלוגת החרמ"ש של קאנון

הפעילות המבצעית של פלוגת קאנון בשלב הבלימה הזנבלה מאד עקב המינבלות שבחל"טים לבני סוג זה של לחימה. בלילות איבטחו החיילים את הטנקים, ובכך איפשרו לטנקיסטים לישון אחר ימי הלחימה הרצופים. בימי הקרב, שבהם נמשך ירי הטנקים למשך זמן רב וברציפות, הועמסה על נבי החל"טים תחמושת והוכנסה אל הטנקים שבעמדות. בכך נמנע הצורך לפנות את הטנקים לאחור לצורך חימוש. מספר פעמים שימשו חיילי החרמ"ש בתצפיות קדמיות, על מנת לזהות תנועות אויב וכחותראה בפני התקפה אפשרית. במשך רוב זמן מלחמת הבלימה היו החל"טים בשטח מוסתר בעורף הטנקים וסגנו תוך כדי כך הפגזות כבדות של ארטילריה מצרית. באחת ההפגזות נפגע החי"ל הטכני של הפלוגה ונשרף. מספר חיילים שהיו בו נמצעו. מחצית התעלה ואילך צורפה הפלוגה לגדוד משה, כשהיא מפוצלת לשני כוחות. כוח המ"פ צורף אל הסג"ד שהמשיך מערבה ודרומה עם שאר החטיבה. הכח השני, בפיקוד אבי, השתתף עם הסג"ד בכיבוש שדה התעופה של פאיד. עם סיום הקרבות נשאה הפלוגה בנטל העיקרי של החזקת קו הפסקת האש הדרומי — ליד נמל עדבית.

ה ר ג ע

כאשר אש תופת נורית לעברך מכל העברים,
אתה מאכז את מימד הזמן. רגע שהפך לנצח.
רגע שאין אתה מסוגל להכין את פשרו. הוא אשר
סיים וחתם את מלחמתו של צוות — צוות טנק...

רגע שבו תילי תילים של ארועים...

טנק טועה בשטח אויב.

מוצב אויב. חיילים מצריים מסתערים.

מקלע מפקד יורק אש...

פסוקי תהילים נאמרו חרש...

רמון שלא הושלך...

זהו רגע בו חולמות בראשך מחשבות לאין ספור.

בית...

משפחה...

חברה...

זהו רגע בו אתה נאבק על חיידך. זהו רגע של צוות טנק...

פלוגה טועה...

חודרת לשטח אויב.

אש תופת...

פקודה. זלנו!

עלטה כבדה...

טועקה שבלב...

הנה קרב הסוף...

אך מאידך, חייבים, חייבים להלחם!

רצון החיים העז...

הרטון ! !

וכננדו פסוקי תהילים...

מי יתן ונדע את גודל הרגע... ?

" חו פ ש ה "

קשה עתה להזכר בהרנשה, לא כל שכן לתאר לאחרים, את מאורעות ומוראות שבוע הבלימה הראשון. אחיזה עקשנית עד להחריד של רכס הנבעות הנמוך בכוחות קטנים ביותר, לעומת עדיפות כמותית עצומה של האויב. הנבעות משנות צורתן במהירות והופכות להיות מעין גרם שמימי מרוטש במכתשים ומהמורות.

בינות למכתשים, המתחוספים מדי רגע, ניסו לתמרן את עצמם נושי הפלדה המאווישים — לא תמיד בהצלחה יתרה.

הופתענו להיווכח עד כמה מסוגל אדם לשמוו על חושיו ועצביו בדריכות גבוהה. הפרס הגדול ביותר שיכולנו לזכות בו במשך ימים אלה, היה האישור לצאת ל„עורף“, לחימוש ותדלוק. אז יכולת למתוח את רגליך, ליישר את גוודך, לעשות צרכיך — ולא בקופסא, להגניב תצי גלויה מוכתמת בפיה ושמן לעורף הדואג, לנפור לחמש את הסנק ולדהור חזרה לכוחותיך המדוללים בקו הבלימה. כל זאת במחות מעשר דקות.

אפשרויות אחרות לצאת לאחור היו במקרה של פגיעה או פגיעה בטנק. פרט למקרים אלה נאלצו כל השאר להמשיך ולהאחז בצפריים בגבעה המומטרת נפרית ואט.

יום חמישי, זמן רב לא יצאנו ל„חופשה“, ולמרבה הצער, בטננו מלאה בדלק ותחמושת. הגוף והעצבים דורשים את שלחם — מנוחה קצרה והרפייית המתת. אך לא, אש תמיד תוקד על הנבעה, לא תכבה, שמא היא לזכרם של צוות הסנק האלמוני שנעקד למרגלות הנבעה, ולימים נדע שהיו אלה חברינו הטובים... ככל שמתארכות השעות, כל רצונך הוא לברות, כל עוד נפסך בך, מניחנוס אינסופי זה, ולו רק לרגעים מועטים. שהרי אינך יכול להשאיר את חבריך בודדים עוד יותר במערכת, אך כיצד יוצאים מכאן... צפים ומבצבצים הרהורי עבירה ברוחך, חלואי והסנק היה נסנע וצריך היה לצאת לתיקונים, או אולי כדאי לקוות לפגיעה קלה ו צמרמורת חולסת בך תוך כדי העלאת הרעיונות, אך מבעד לפרי טלסקופ מעבירה בך המציאות המתגלית לעיניך רעד לא פחות...

עוד אנו הוככים בדעתנו — מה היה קורה אילו... קורעת את חוטי מחשבותינו הקריאה „שריפה במנוע“. קפיצה מהירה החוצה, תרונלת פשוטה ויעילה, והשריפה כובתה. אך המנוע דומם. בלית ברירה נרתמים לטנק אחר המחלף אותנו לאחור לתיקונים. כיצד קרא המנוע את מחשבותינו והבעיר עצמו ללא סיכה, בדיוק בזמן, זאת לא אדע עד יצם היום הזה...

השבעת האם

בני 1

אם ראית נוף יפה ועליו כלים מוזרים שאין אתה רגיל לראותם,
השמד אותם. כי כלים אלו ימנעו ממך את העונג לשוב ולחביט בפני, בידי
שגידלוק, בנופי שהשקך.

אם ראית אדם כמוך, בצלמך, אל תסתכל בפניו הנאים, בשערו
היפה, ברגליו החטובות, גופו הנאה, ידיו האיתנות.

אנא ממך, הבט באצבעו וראית אם לוחץ הוא על ההדק. אז לחץ
אתה סתר ככל האפשר והשמע צליל שכולנו שונאים אותו.

אך השמע אותו למעני ולמענך.

אם ראית את דמו היתצא ממנו — אל תריחו, כי ריחך הוא,
והרח עצמך תחילה. אל דאגה, הכל יסתדר אם תעשה כמצוותי.

ולמען השם אל תעשה זאת מתוך עונג, אלא מתוך מוסר.

קדיש על הרוגי ארץ ישראל

מלך בשר ודם שיוצא למלחמה על אויביו מוציא חיילותיו להרוג וליהרג ספק אוהב את חיילותיו ספק אינו אוהב את חיילותיו, ספק הם חשובים בעיניו ספק אינם חשובים בעיניו. ואפילו חשובים בעיניו חשובים בעיניו כסמים, שכל היוצא למלחמה מלאך המוות כרוך בעקבותיו ומתלווה לו להרג פגע בו חץ או סייף או חרב או שאר מיני מסחית ונהרג מעמידין אחר במקומו, ואין המלך מרגיש בחסרונו, שאומות העולם מרובים וגייסות שלהם מרובים. נהרג אחד מהם יש לו למלך הרבה כנגדו.

אבל מלכנו מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא מלך חפץ חיים אוהב שלום וירודף שלום ואוהב את ישראל עמו ובחר בנו מכל העמים, לא מפני שאנו מרובים חשק ה' בנו, כי אנו המעט מכל העמים. ומתוך אהבתו שאוהב אותנו ואנו מעטים. כל אחד ואחד מעמנו חשוב לפניו כלגיון שלם, לפי שאין לו הרבה להעמיד במקומו. נפקד חס ושלום אחד מישראל באה פחת בלגיונותיו של המלך ובאה תשות כח כביכול במלכותו יתברך, שהרי מלכותו חסרה לגיון אחד מלגיונותיו ונתמעטה חס ושלום גדלותו יתברך.

לפיכך אנחנו מתפללין ואומרים אחר כל מת מישראל יתגדל ויתקדש שמייה רבא, יגדל כח השם ולא יביא תשות כח לפניו יתברך, ויתקדש בעולמות שברא כרצונו, ולא נפחד על עצמנו, אלא מהדר גאון קדושתו יתעלה וימליך מלכותיה שתתגלה ותראה מלכותו בשלימות ולא יתמעט ממנה חס ושלום. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל במהרה ובזמן קרוב, ותשבחות הרבה בעולם ונחמה גדולה בעולם וישראל קדושים אהובים בעולם וגדולתו גדלה והולכת ומתרבה ואינה מתמעטת לעולם.

אם כך אנו מתפללים ואומרים אחר כל אדם שמת קל וחומר על אחינו ואחיותינו הנאהבים והנעיסים בני ציון היקרים הרוגי ארץ ישראל שנשפך דמם על כבוד שמו יתברך ועל עמו ועל ארצו ועל נחלתו. ולא זו בלבד אלא כל הדר בארץ ישראל הוא מלגיונו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהפקידו המלך שומר בפלטרין שלו. נהרג אחד מהלגיון שלו אין לו כביכול אחרים להעמיד במקומו.

לפיכך אחינו כל בית ישראל, כל המתאבלים באבל הזה, נכוון את לבנו לאבינו שבשמים מלך ישראל ונאאלו ונתפלל עלינו ועליו כביכול יתגדל ויתקדש שמייה רבא בעלמא די ברא כרעותא וימליך מלכותיה ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה. וכן כל הפרשה כולה. ונזכה ונחיה ונראה עין בעין, עושה שלום במרומו הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל אמן.

אמיר שאול

נולד בכ"ח בכסלו תשי"א

נער בוי"ג בתשרי תשל"ד

הכרותי הראשונה עם שאול היתה בעמ"פ אי שם באזור הנגב, תקופה זו של התחלת השירות היתה קשה. כל היום היו אימונים ממרכים, לשאול לא היו בעיות משמעות. כל דבר עשה על הצד הטוב ביותר, מפקדיו שבעו נחת ממנו, כי מעולם לא היו לו טענות.

לאחר תקופה קצרה זו, עבר שאול ליחידה בסמוך לחיפה, שם היו לו חיים שגרתיים למדי. חדלו האימונים ושאול התרגל במהרה למפקדיו החדשים ולחברים שרכש תוך זמן קצר.

שאול ביצע את תפקידו החדש על הצד הטוב ביותר, תמיד כשביקרתי אותו במשרד היה עסוק ברישומים למיניהם, כמובן שהייתי לו לעזר מדי פעם ולא פעם שמרתי במקומו.

שאול ביקר בביתי מספר פעמים, היה קצת ביישן אבל הסתגל מהר מאוד למקום בו הוא נמצא. תמיד דיבר בחיך ובמצב רוח מרוסם, עיניו הירוקות כבשו לבו של כל אדם והתזדזזו מהר. ביחידה זו סיים את שירותו הסדיר לאחר 3 שנות שירותו בצה"ל. תקופה נוספת שבה יצא לי לראותו, היתה בתקופת אימון „ההקמת". לאחר מספר חודשים מגשתיו בין חיילי הפלוגה שחתכוננה לצאת לשדה הקרב. שאול ארז את ציודו והתכונן היטב לכל צרה שלא תהיה.

בשדה הקרב לחצנו ידיים, הוא ביקש ממני למסור ד"ש לחברה איתם למד בביה"ס „מקווה ישראל". נענית בחיוב ואמרתיו לו שכאשר נחזור הביתה אני מקווה לבקר אצלו ושהוא יבקר אצלי.

שאול עבר את היום הראשון של המלחמה בשלום, ביום השני יצא שאול שוב, ליום לחימה נוסף ממנו לא חזר, נקטף הוא ממני, קטה הפרידה, יהי זכרו ברוך.

דוד (דודו) בלאט

נולד בי"א באיר תשי"א
נפל בי"ג בתשרי תשל"ד

את דודו פגשנו לאחר השחרור, בשיחת הפלוגה הראשונה שנערכה באיסון ההקמה בחודש יולי 73. שפעת תלתלים, חיוך ממזרי והוסור שופע. אך מיד עם מילותיו הראשונות התודענו גם למנה גדולה של רצינות וכובד ראש שבמעשיו.

כבר אז בתוך השלווה שאפפה את כולנו, הצהיר דודו שבכוונתו „לנבש פלוגה מעולה שתהא מסוגלת לצאת למלחמה יום לאחר תום האמון“. בכך השאיר את כולנו פעורי פה על הרצינות ה„מונמט“ שבה הוא מתייחס לדברים. מי שהכיר את דודו עוד בתקופת שירותו הסדיר, לא יכול היה להתפלא. לאורך כל דרכו בצבא, אופייני היה לדודו שעל אף מנה נדושה של הוסור שנתון בה, על אף עליזותו, נכונותו למתיחות, וניטתו האופטימיסטית לקורה סביבו, היה בכל מעשיו ותחומי אחריותו רציני, שקול ובעל תפיסה חדה. תערובת זו של תכונות, יחד עם יוזמה רבה וכשרונו המפליא לאלתר, לא רק שחיבבה אותו וקנתה את לב כל מי שהכירו, אלא גם הביאה אותו, בסוף כל שלב מהשלבים שעבר, אל השורת הראשונה, אל בין החניכים המצטיינים. כך גם טבעי היה שעם סיום קורס קצינים, שגם אותו סיים בהצטיינות, נשאר דודו למדריך בקורס לחנך דורות נוספים של קציני שריון.

אלינו, פלוגת המילואים שלו, הגיע דודו כשסאחוריו כבר מספר טבילות אש, אותן עבר ברמת הגולן, במשיטות על בסיסי מחבלים ובקרבות אש עם סנקים סוריים.

דודו ראה לעצמו זכות לפקד על יחידת שריון ואת מחשבותיו על תפקידו בצבא ביטא במספר שורות שהקדיש „לאילו היודעים בלי הנד עפעף את מקומם במפה ואת עצמם אינם יודעים“. ובין השאר כתב:

„אני זוכר את האימונים לכל אורך הדרך, את המנועים הרועמים, את הטנקים הדוהרים ואת הרגשת העוצמה שהעניקו לי כלים עצומי כח אלו, קולו הבטוח של מכשיר הקשר המגשר מרחקים והנותן לך משנה עוצמה וכח, ושוב ושוב הטנקים הרועמים... לנו, ולכל מי שרץ אתנו לכל אורך הדרך, נראים הדברים כה פשוטים, כה רגילים, כאילו עם ישראל נוסע בצנטריונים מאז יציאת מצרים. אנו המושכים את העגלה במעלה הנבעה לא רואים את גדולת הרגעים, את יפי האבק בהתמרו אחרי הכלים לעת ערב עם דמדומים, את חמדת הצעירים הזקופים בצריחונים, מנומפים בדגלים, שטופי זיעה, חנוקים בתוך האוברולים המאובקים, מעודדים את המנועים המתאמצים במעלה ההר, בקריאות מהלב...”

זה היה, איפוא, הסגנון בו ביטא דודו את מחשבותיו בנושא.

יהי זכרו ברוך!

דורון ואליעזר

זלמן (זלי) גלבוע

נולד בכ"ה בחשוון תש"ה

נפל בכ"ה בתשרי תשל"ד

זלי סיים את לימודיו בבית הספר האזורי „בית ירח“ ויצא לשנת שירות בקיבוץ כפרעזה. התגייס לצבא, שירת בסיירת „שקד“, סיים קורס קצינים ועבר לחטיבת „גולני“ בדרגת סגן.

לאחר שירות של שלוש וחצי שנה בצבא, חזר לאפיקים. עבד בענף הבנות שלוש שנים. בשנת 1969 יצא ללמוד כלכלה באוניברסיטת חיפה. בסנה האחרונה בשלוחת אוניברסיטת ירושלים, ברחובות. עמד לסיים את לימודיו ולחזור לקיבוץ עם אשתו, בת חולון.

זלי נודע בשימוטו המעמיק, בצניעותו ובהומור החריף שבו. דבריו היו שקולים וקצובים. ניחן בחוש ביקורת אחראית, עקבי בחליכותיו, שלם בדרכו הקיבוצית. תבע מעצמו ומאחרים וקיים הלכה למעשה.

מפי חברה :

במקום קווים לדמותו אולי קצת על מימד העומק שהיה בו. מיום שאני זוכרת את עצמנו ברי דעת, בוננים, איני יכולה לזכור שיחה סתמית עם זלי, שהיתה מתחילה ומסתיימת ב„מה נשמע ז' ו„איך החיים ז'“. באופן כלשהוא היינו נולשים מהר מאוד אל הבעיות האמיתיות שהיינו איתן. והיו בעיות, בצבא — איך לשמור צלם, במשק — איך למצוא את שביל הזתב בין הדרישות והפשרות. כשזלי כמוכן מתייב את הדרישה המכסימלית מעצמו ומאחרים.

...הצמיחה בצילה של נפילת עדי אחיו, היתה קשה. והקושי הוליד את הענווה והצניעות עד לעמקי העמקים...

...קסמו של זלי היה בשפע ההומור שניחן בו. הומור שקט, לא צעקני, אינו מכריז על עצמו אבל מוכר היטב למכריו. החיוד הקטן שהיה בזוית הפה, חיוד אירוני וחכם...

יהי זכרו ברוך.

משה וינטראוב

נולד ב' בסיון תשי"א
נפל ב'ג בתשרי תשל"ד

משה החל את לימודיו בגן אודים והיה פעיל במינת המלאכה. כבר אז התבלט ביכולתו הטכנית. אחר המשך בבי"ס "ויצמן". שקט, מסור לחבריו ומקובל עליהם. המשך טבעי היה בייס מקצועי. התחיל ב"נעורים", אך ברצונו להשתלם במקצוע אהוב עליו, עבר ל"אורט" נתניה הידוע ברמתו הגבוהה.

בשנת 1970 התגייס משה לצבא, ועם גמר הסירוונות התגייס לחיל שריון ועבר בו את מסלול הקידום עד לדרגת מפקד טנק. יציבותו ועקביותו קידמו אותו בצה"ל, והוא מצא את עצמו בסוף השירות כרביסמל בבי"ס לשריון בענף תותחנות. בין החניכים, שהשתתפו בקורסים בהדרכתו, היה מספר גדול של בעלי דרגות קצונה, שעברו את ההשתלמות. רבים רבים מהם זוכרים אותו בהערכה.

מיד עם שחרורו מהצבא, תוך כדי התארגנותו להקמת המפעל, נרתם כולו לעזרה להוריו במשקם החקלאי. כשהוא מוצא עצמו שותף מלא, הן לעשייה והן להחלטות על עתיד המשק.

לא חלף זמן רב מאז שחרורו, כשפרצה המלחמה. ביום הכפורים הסתובב משה בחוסר סבלנות וחזכה בדריכות לרגע בו ייקרא. צו הקריאה מצא אותו מוכן ליציאה, ומיד עם הגיעו ליחידה הועבר לקו החזית, משם לא חזר...

יהי זכרו ברוך.

יצחק (איציק) לניאדו

נולד ביי"ג באלול תשי"א

נפל בכ"ה בתשרי תשל"ד

יש בצבא כל מיני חיילים, רגילים, טובים, יותר טובים וכו'. אך מבין כולם יש סוג אחד של חיילים שאנו מכנים אותם „חיילים בדם“, חייל בדם, זה אחד שהדברים באים לו ב„טבעיות“, מה שלא תתן לו לעשות — תפיסת עמדה בשטח, שימוש בכל סוגי כל הנשק, כולל נשק אריב, התמצאות בשטח, עזרה לחבר וכו' — הוא תמיד יעשה מנקודת ראות של חייל. איציק היה אחד כזה.

נפגשנו לראשונה באיסוף ההקמה בצאלים. תוך ימים ספורים התגבש ביחידה גרעין של חיילים שהיה מוכן לכל משימת סיור שתוטל עליו, מבחינת חברתית היינו עדיין בשלב התגבשות והאמון הקצר שהיה לא הספיק להביא את היחידה לנשלות בשטח הזה.

ביום כמור, כשיצאנו למלחמה, היינו ללא כלי רכב, הנורל המציא לנו זחל"ם אחד, כולנו מכירים את התסכול של החייל שיצא למלחמה. מצד אחד הוא רוצה לעשות משהו, ומצד שני יוצא לפעמים שהתפקידים המוטלים עליו מביאים אותו להשתתפות פאסיבית במלחמה.

תסכול זה היה מטריד אותנו מפעם לפעם כשישבנו בנידוי. בגלל חוסר כלי רכב התחלקה היחידה לשניים — חלק אחד על הזחל"ם והחלק השני הצטרף לפלוגת הסיור של החטיבה. עברנו את התעלה; השריון והחרמש מטהר ודוחר קדימה, ואחריהם מפקדת הנדוד והדרגים.

ביום ראשון, 21.10.73, כשהנדוד שעט קדימה לכיוון כביש קהיר — סואץ, נשאר הזחל"ם של איציק, בפיקודו של זלי, להוביל את שיירת האספקה של הנדוד. בצומת, חיכה הזחל"ם לשיירה שהיתה צריכה להגיע. זחל"ם בודד, ומסביב לא כלום. באותו זמן „ירדו“ עלינו כ-15 מטוסים מצריים. המטוסים חיפשו טרף והזחל"ם הבודד משך אליו אחד מהם. אחד המטוסים הצליח בניחה אחת, למרות האש שנורתה מהזחל"ם, למנוע מניעה ישירה. כתוצאה מפגיעה זו נהרגו איציק וזלי.

זכרו של איציק הולך אתנו צעד צעד, אל כל מקום שם אנו באים.

אנשי היחידה

עופר לנס

נולד בח' בטבת תש"ט

נפל בי"ג בתשרי תשל"ד

הכרתי את עופר לפני קצת יותר משנתיים, כאשר הגעתי כקצין צעיר וטרי לגדוד. עופר כבר היה ותיק יחסית והוא היה המ"ם הבכיר בפלוגה. כבר בימים הראשונים שמתי לב לאישיותו המיוחדת והתנהגותו הבלתי שגרתית. דומני שדבר זה משך אותי להתיידד ולהתחבר עם עופר, יותר מאשר עם הקצינים והחברים האחרים, למרות שהיה מבוגר ממני בשנתיים כמעט, וותיק ממני בהרבה בצבא. גם השקפות שונות על הנעשה בצבא, בחתישבות ובארץ, שהיו משותפות לנו. עופר לא היה איש צבאי ולא פסח על שום הזדמנות לבקר ולהעלות על מני השטח נושאים שהיו לדעתי לקויים הן מבחינה צבאית והן מבחינה אנושית. הוא לא חשש להביע דברים שאחרים לא אמרו, משום שחששו להמשך התקדמותם בצבא. עופר, כמו שאמרת, לא היה איש צבא, ולמרות שהלך לקורס קצינים, כמעט בסוף השרות הסדיר, ולשם כך נאלץ לחתום חודשים רבים קבצ, לא דאג כלל להמשך התקדמותו. עופר היה מפקד טוב בשטח, מקצועי במה שקשור בטנקים, ודואג לחייליו. לא מעט למדתי אני ממנו, הן בשטח המקצועי והן בנושא היחסי והדאגה לחייל.

כשהיינו בפלוגה מבצעית — עמדנו שנינו על כך שהיחס בין מפקדים לחיילים יהיה חברי ועל בסיס של אמון וכבוד הדדי. יחד עם זאת — עופר לא היה נוהג שיעלו לו על הראש ולא וויתר במקום שהיה צורך להיות נוקשה, ולעיתים אף להטיל עונשים. בכלל, למרות פטירתו היתה לו סמכות טבעית, הן כלפי החיילים והן כלפי שאר המפקדים בפלוגה.

בעצם, די קשה לי היום להנדיר את דמותו, משום שאף פעם לא התעסקתי בכך, אלא קיבלתי אותו כמו שהוא, עם המיוחד והמוזר שבו, וכך נרקמה בינינו ידידות אמיתית. תמיד ידעתי שאפשר לסמוך עליו בכל

דבר, תמיד יסכים לעזור ולעשות טובה, אפילו בדבר פשוט כמו שמירת מקום באוטובוס ביציאה לחופשה.

התקופה שהייתי עם עופר בפלוגה היתה התקופה היפה ביותר והנעימה ביותר, לאחר שהשתחרר, תמיד הזכרתי לאחרים את התקופה הזו כדוגמא ליחסים בין מפקדים ובין מפקדים לחיילים, תקופה כזו לא חזרה לפלוגתנו לאחר שעופר השתחרר.

חן דורשיני

עפר,

אינך עוד

הדיבוק

של מחשבתי.

רק זכרון

של משהו שאין לו פער

ויפה.

להיזכר בו ברנעים

של יחידות וחלומות.

לא בכאב וכיסופים

למה שלא יכול להיות לעד.

אלא, בהכרה שקטה אוהבת

למה שהיה.

חברתו — סו.

מאיר מנדלוביץ

נולד ב'ד' אייר תשי"א

נפל ב'ג' בתשרי תשל"ד

טירונות — חיילים מסודרים במסדר צבאי. בין טורות החיילים ניצב חייל, שהחיוך לא מש מפניו. זו הפעם הראשונה בה ראיתי את מאיר, ומאז, במשך שלוש שנים, לא משה דמותו מעיני. מאיר עם החיוך הממזרי, טירונות, ג'וליס, רפידים — עברו במהירות רבת. כל אותו זמן היינו ביחד — מאיר ואני. חיוכו ובוזיחות הדעת שבו, גרמו לי להרגיש שהצבא אינו נורא כל כך. אם אנהג באותה קלות כמאיר, יעברו גם עלי שלוש השנים במהירות. רמת הנולן — זמנים קשים, חורף, שלג, קור עז, קרבות וכשיטות — לא שברו את החיוך שעל שפתיו. תמיד לקח את הדברים ללא רצינות מרובה. היה צוחק לנו: „נו, גם זה יעבור, בסה"כ שלוש שנים ו" שלוש השנים עברו, השתחררנו מן השרות הסדיר, החברה צהלו ושמתו. נותרו עוד כ־40 יום מילואים כל שנה, כך צהלנו ואף אחד לא ידע שבעבור חודשיים תפרוץ מלחמת. מלחמה אכזרית.

גוייסנו למלחמה ובה פגשתי במאיר בפעם האחרונה. ראיתיו בג'וליס נושא את הציוד הצבאי הכבד, מחסניות טפלות מצד אחד, והנשק נשטט מצידו השני. שאלתי: „מה העניינים?" והוא ענה: „רוצים שאלחם. תראה את מי מצאו להם שיעשה מלחמה. אותי עם הפעלים החנאיות." אחר כך אמר לנו בקולו השקט והבטוח: „גו חברה, גם זה יעבור..." אלה היו דבריו האחרונים.

מאיר היה אחד מרבים, שנתן את גופו למען דברים שהשב אותם כצודקים. מאיר הלך ולא שב. נשארנו ללא חבר שיעזור לנו בחיוכו במצבים קשים, שנקלענו אליהם מפעם לפעם, יהי זכרו ברוך.

שקל יאיר

צבי נוסבוים

נולד בדי' בשבט תשי"ג

נפל ביי"ג בתשרי תשל"ד

צבי גדל והתחנך בבני ברק, עם סיום לימודיו בבי"ס „טנולה“, השליטם בישיבת התיכונת „כפר-הרואה“. המשך טבעי לעיגול אישיותו קיבל בישיבת „כרם יבנה“, דרכה הקדיש זמנו הן לבוראו בלימודיו התורניים והן לעמו בשירות הצבאי. אחד משלבי שרות זה מצא את צבי עם פרוץ הקרבות ברמת הגולן, מאמצים רבים השקיע כדי לתמוך ליחידתו השועטת דרומה. ביום השלישי למלחמה, תוך הסתערות נרחבת, נפגע הטנק בו נלחם. גורל אנשי הצוות לטה בערפל זמן רב, בשל העדר גישה לטנק הנפגע, עד אשר הותרו הספקות.

צבי, אידיאליסט נלהב בדעותיו ובמעשיו, דרש רבות מעצמו וסון הסובבים אותו. הנחיות והכדאיות היו זרים לו, בהם ראה גורם טפל. ללא לאות נלחם עבור עקרונות, למיצוי הצדק, האמת. ייחודו היה בכך שידע להתעלות מעל עצמו, לחודות בטעות, כאשר היתה, ובכבוד ו מקפיד היה על גורם הזמן כעל ערך משגב. כאמצעי לניצול מירבי של שעות היום, אותו גורם הריצו אל שדה הקרב, בהשתדלו להדביק את חבריו. גופו אומנם נלקח מאתנו, אך אישיותו מהדהדת בגאון בתוכנו, ומסריבת לחשכת, והיו זכרו ברך.

הצבי ישראל על במותיך חלל.

„כל המכבד ספר תורה נזפו מכובד על הבריות“, לאורה תימה — מה הקשר בין ספר תורה לבין נזפו מכובד על הבריות — אלא שבספר התורה מתרכז אחד מיסודותיה של היהדות — קידוש החומר. ספר תורה העשוי משעור בהמה נסה, שיא הנשסיות והחומריות עלי אדמות, נהפך לדבר הקדוש ביותר על ידי כתובה לשם ספר תורה. כלומר, עליידי צירוף המחשבה הראויה עם המעשה אנו מקדישים ומעלים את החומר לשיא דרגתו.

קשה למסור את הנפש על קידוש ה', אך קשה לחיות חיים קדושים — חיים של תורה. יקירנו, צבי הי"ד, קיים את הפסוק „בכל דרכיך דעהו“ — הליכותיו היו, הן בקודש והן בחול, שוות. מסירות — ללכת לבקר חבר הולה בזמן חופשה קצרה, לבקר טירונים ממחזור אחר בבסיס הטירונים וזאת דווקא בזמן החופשה ולא על השבון הלימודים. „בזמן הלימודים יש ללמוד ובזמן החופש אפשר להקדיש את הדעת לבקר, ואין קומבינציה למען יצא הדבר על השבון הלימודים“ — כך טען באזני. חיתה אצלו שאיפה לשלמות, כשהתעסק בבעיה לא חירפה ממנה עד למתרונה. וכבקודש כן בחול. גם שם התמיד עד שמצא את פתרון הבעיה.

זכורנו, כשחזרנו מ„מבצע פסח“, הציקו לנו כמה ליקויים שראינו שם. כולנו דיברנו על כך שיש לבצע שיפור ויש להתרוץ. אך צבי היה בין הבודדים שפעלו לשיפור המצב ובין הבודדים ששלחו מכתבים לממונים בהצעות יעול ושיפור.

וכן גם כשהתעסק בבעיה. זכורנו שניסינו לפתור את הבעיה המתמטיטית של ר' יהונתן איבשיץ ולא הצלחנו. צבי לא התעצל לשלח מספר מכתבים לכמה פרופסורים למתמטיקה, על מנת לקבל תשובה.

שלמות זו, המתבטאת בשילוב עולם הרוח עם עולם המעשה, קנתה לה מקום נכבד אצלו. וכך כתב לי, כששכב עם רגל שמרה בבית, בהיותנו בטירונות: „יש לשלב גם בטירונות, בהיותנו בעולם המעשה, את הלימוד. ברגעים הפנויים, אין לנו לנתק אחד מן השני.“
יהי זכרו ברוך.

שמואל פארלי

נולד בז' בתשרי תשי"ג

נפל בכ"ג בתשרי תשל"ד

יליד אנגליה, אשר עלה בצעירותו עם משפחתו לישראל. למד בבית הספר „מוריה“ בתל-אביב, בישיבה התיכונית „הישוב החדש“, והמשיך בישיבת „כרם יבנה“, המשלבת לימודים תורניים עם שירות צבאי. התגייס לנח"ל, עבר אימון מתקדם בשריון, הוסב ליחידת מילואים ונמסגרתה יצא למלחמת יוסי-הכיפורים.

פלוגה א', עמה נמנה, הצתה את התעלה ביום ו', למחרת שמחת תורה. השקט היחסי איפשר ללוחמים לשאוף אויר מחוץ לטנק. שמואל התפנה לכתוב גלויח נוספת למשפחתו. לפתע הונחתה אש ארטילרית ומרסיס שפגע בו מצא את מותו.

שמואל, כבן למשפחה אנגלו-ישראלית, קיבל הינוך יסודי ומסור. השכלתו הנרחבת, התמצאותו בנושאים שונים ומעל לכל — מידותיו התרומיות, תוך שאיפה לשלמות, העמידה אותו במרכז חיי החברה. פעיל היה למען הכלל מחד, ומאידך התמיד בלימודיו לעומקו של לילה. לא בכדי תמצאו את תמונתו מתנוססת על קיר החדר ובה גילום של הספרא והסיפא שבו — שמואל על צריח הטנק ותלמודו בידו. בעיני מכריו ייזכר כמי שידע להתמודד עם בעיות החיים, להעפיל מעל מכשולים ולהתקדם הלאה.

רסיס בודד לקחו מאתנו והוא בן 21. בדמי ימיו.

יהי זכרו ברוך.

מכתב שכתב שמואל סן המלחמה

ב"ח

כי בתשרי תשל"ד

לכב' מו"ר הרב עוזי קלכהיים שליט"א שלום.
קודם כל עלי להתנצל על כך שאני כותב ולויה בלבד.
לא תמיד יש אפשרות לכתוב מכתב ממש.
אני נמצא כאן בדרום הרחוק ולא תמיד כשרה השעה לשבת ללמוד
כמו שצריך.

אני מחזיק בטנק „שערי תשובה“ והנה אני קורא בשער השני —
„יירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד“ — זה המוות, כי גם
המוות טוב להכניע את הנפשות, להיות תחת אלוקים על הלבבות ולבלתי
עשות העולם הזה עיקר — והלא המוות פה קרוב מאוד בעת הממות
והמצצות, והאדם אפילו נמצא מאחורי פלדה עבה אין לו לסמוך אלא
על אביו שבשמיים, אמש ריקד המוות סביבנו ואני עמדתי בפנים עם
ספר תהילים ביד, אחד מאנשי הצוות, גם הוא דתי, אמר כי כי לא
נכון לעשות כן, כיוון שכל מעיני צריכים להיות נתונים לתפעול הטנק.
אך מה אעשה ואין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמיים.

ואולי מלחמה זו באה כדי לתת חתת אלוקים על הלבבות, אחד
ממפקדי התוכה וטען — איזו הצדקה יש לכל החללים, אפילו אם יש
כאן מטרה נעלה — הוא הודה, שלנו, המאמינים בשם, קל יותר להבין,
כיוון שביכולתנו לוטר הנסתרות לה' אלוקינו, וחגולות לנו ולבנונו עד
עולם, לעשות את כל דברי התורה הזו.

בברכת מועדים לשמחה

תלמידך שמואל

